

ALBINA CARPATILOR

Apare 1 colă și jumătate pe săptămână. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 8 fl., pe 6 luni 4 fl. 40 cr., pe 3 luni 2 fl. 40 cr.; pentru România: pe an 20 lei, pe 6 luni 11 lei, pe 3 luni 6 lei. — Un număr 20 cr. s'eu 45 bani. — Un volum à 6 colte 70 cr. s'eu lei 170. — La 10 exemplare 1 rabat. Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiiu, la colectanți, la oficiile postale și la toate librăriile.

Schitul Ialomița.

Realitate, fantasiă și încă ceva,

de Theochar Alexi.

Reproducțiunea interzisă.

(Continuare.)

Ne aleserăm un al doilea loc de poposire. Vénasem ver o 12 paseri de totă mărimea și de totă forma, precum și ver o două vulpi. Acestea toate la o laltă formau o sarcină destul de grea pentru mișelul de Pedrillo. Și el va fi avut de bună sama aceeași părere, că-cî ver o câte-va secunde măi târziu, se folosi de acel moment, în care o grupă de maslini și de tufe ni-l sustrase privirelor noastre, și o tuli în cea măi mare grabă, luând cu sine vênatul nostru și fugind spre Malaga s'eu spre Antaquerra. Nu-l măi vedurăm, nici pe el, nici vênatul nostru — de o cam dată cel puțin. Pe când Pedrillo o luă la sănătosa, noi ședeam pe o stâncă a „Sierrei“ și admiram — golind cele din urmă picături din sticlele noastre — admiram, ție, spectacolul măreț, ce ne presinta Vega cea înverșită. În depărtare sta Malaga, acest vechiu boulevard, care apëra Spania în contra invasiunilor de pe cõstele Africeii, sta Malaga cu turlele sale și cu porțile sale înalte. cu casele sale maiestuoșe, scâldate în auriul reflex al sòrelui, care se coboria pe din dosul muntelui. pe care ne postasem. Măi departe vedeam planul undulat al mărei mediterane. sêménat cu puncte mici. care erau corăbii și care se legănau în miđlocul valurilor spumegõse. ce și schimbau în tot momentul fața lor. colorându-se când purpuriu, când clauriü. când azuriü. când verde deschis ca topazul.

Era o panoramă încântătoare cu avant-scena ei ocupată de dealuri, acoperite de o fecundă vegetațiune, în care maslinul ocupa primul rang.

Spre dreapta la marginea cea măi extremă a pădureii, se înalța un castel mare, care nu era menționat în conducătorul nostru.

Tom se întorse pentru a întreba pe Pedrillo de acel

edificiü. Pedrillo dispăruse. Fuga sa nu ne veni de loc bine. Tom voi a se convinge pe deplin de această desertare și se decise a străbate pădurea, pentru a găsi pe mișelul de gaur.

Între acesta se făcuse noapte, o noapte fără lumină de lună. Vântul mugea prin văgăunile muntelui cu un vuet detestabil.

— Frumos lucru ar fi, decă am întelni acum pe Juan d'Antaquerra, — țisei cătră Tom.

— Decă ne-ar aduce și vênatul nostru i-aș fi prea recunoscător, — respunse Tom.

— Mișelul de Pedrillo. De i-ar fi frânt dracul piciorul, când îl luarăm ađi dimineta de conducător! Decă aș putea să-l am la bordul vaporului nostru, ce frumșete ar măi videa!

— Spania este o țera a surpriselor, a aventurilor, — țisei eü cu melancoliă.

— Eri căutarăm o aventură, etă-o!

— Eü aș fi preferat o alta.

— Cređ deü, la dracul. Dar tăcere, nu se pare, că se mișcă ceva acolo gios în gaura aceea. Ean să ved. Hallo he!

— Bagă de samă, — țisei eü, — să nu ne perdem unul de altul; ni s'ar putea întempla să greșim drumul și n'am poftă a petrece totă noptea pe aici.

— Ai dreptate, rămăni aici, până ce mă voiü da de vale. Strigă din timp în timp, ca să sciü unde esci.

Și cu pușca în mână Tom, care era cel măi sprinteu oficer dintre toți, pe căți am cunoscut, Tom — sërmanul Tom — alerga sãrind de-a lungul văgăunei, care se întindea de dinaintea noastră, întonecõsă ca o peșteră.

Eu încărcai ambele țevi ale pușcei mele și așteptai cu urechile întinse, ascultând la cea mai mică mișcare, și încercând a pătrunde cu ochii întunecimea crescândă. Tom dispăruse în întunecime. Eu strigai; dar vântul mă bătea în față și ducea sunetul vocii mele în direcțiune contrară. Mi se păru că audii un strigăt. Sărind în sus ca să mă duc în acea direcțiune, cădui pe o stâncă și mă rostogolii în prăpastia!

Aprope ca un quart de oră remăsei amețit de cădere mea, fără nici o putere. Urechile 'mi sunau, mă apucase o amețelă și eram aproape să leșin.

Revenindu-mi simțirile mă găsii lungit în fundul unui abis încungiurat de două coline; luna resărise, lucitoare și plină și lumina marginea abisului.

Mă apuca să strig. Nici un răspuns. Sculându-mă, căuta încă mult timp în toate părțile, rătăcindu-mă pe fiecare moment mai tare; nici cea mai mică urmă a lui Tom.

O temă serioasă atât pentru el cât și pentru mine începu a mă cuprinde.

Afurisitele de istorii, pe care nile povestise atât Pedrillo, cât și contrabandiștii, mi se învârtiau în cap, deșteptându-mi o mulțime de idei puțin mângâioase. Nu sunt fricos, și tot par' că perdusem ceva din inimă; îmi era urît. Acastă disparițiune neașteptată a amicului meu, această tăcere, suvenirul lui Juan d'Antaquerra, toate acestea mă puseră pe gânduri și doriaam prea mult, a mă videa érași la bordul „Blondinei,” adică pe vaporul nostru. Căuta să văd, dacă pușca prin căderea mea nu se stricase, pusei capsule prospete și apuca direcțiunea spre Malaga, care trebuia să fiă în spre lună. Din când în când mă opriam, pentru a striga pe Tom, dar numai ecoul îmi răspundea repetând din stâncă 'n stâncă numele Tom. Părea ca un hohot demonic, care-și ridea de mine.

Calea ce apucasem ducea pe o ripă în gios și se lărgia din ce în ce. În fine vădui la picioarele mele adormita Vale de Vega și prinsei inimă din nou.

De o dată, la o cotitură, mă aflai față 'n față cu un han, în care era încă lumină, că-cî licuria printre lodurile ferestrilor. Acastă lucire era pentru mine ca un far, pe care-l zării de o dată prin întuneric. Mă dusei într'acolo cu inima plină de bucuria.

De bună sama Tom apucase aceeași cale, și trebuia până acum să fiă în „posada.” N'aveam nici o îndoială despre acesta.

Hanul, de care vorbesc, era ca toate „posadele” spaniole, un edificiu larg, rău clădit, neregulat în formă și în dimensiuni. Parterul era format dintr'un șopron larg, deschis tuturor vânturilor. Catirii și căruțele se puneau în acel șopron. Urcai treptele unei scări mâncate de vermi și clătinoase, și ajunsei pe o galerie, a cărei ușă se deschise, fără ca eu să fi avut trebuință a bate. Hangiul apăru în ușă, cu un felinar în mână.

— „Entras,” — duse plecându-se până la pământ, — „entras sennor.”

— M'am rătăcit venând prin pădure, — dusei eu, — și am pierdut pe tovaroșul meu, un oficer englez de infanteria. N'a venit aici?

— „No sennor,” — răspunse hangiul, a cărei față nu o putui distinge bine.

El merse înainte urcând o a doua scară, care ducea în odaia de óspeți a hanului.

— Nu va întârția să vină și el, — dusei în gândul meu. — Gătiți-mi într'aceea ceva de mâncare! Hangiul făcu o plecăciune și apucă spre ușă.

— Aproposito, — dusei lăsându-mă pe un scaun, — cum e numele acestui han?

— „La posada del Cavallo, sennor.”

Mă trecu un fior. Suvenirul lui Pedro Baradas părea că mă sugrumă.

— Ce spuți? — adausei cu osteneală, — și Dumneata? . .

— Pe mine mă chiamă Martin Secco, sluga D-vóstră plecată, „sennor caballero.”

Oftai din greu. Mi se pregătia un sfârșit al aventurii noastre, un sfârșit, la care nici că mă gândisem.

— La dracul — cugetai strângând pușca între picioare, — dacă istoriile lui Pedrillo ar fi adevărate. —

Un fior asemenea aceluia, care te cuprinde când îți tornă pe cap apă de ghéță, mă luă din crescet până în talpe. Mă apuca să observ pe hangiul și pe hangioca cu o atențiune îndoită, gândindu-mă la pericolul, la care, după cum credeam, eram espus.

Martin avea un obraz lat și deschis, ochi vioi, pătrunzători, o barbă neagră, stufoasă și o gură mare, care în tot momentul afecta un zimbet.

Dar acest zimbet se opria tot deuna pe buze și nu ajungea nici o dată până la ochi, cari-și păstra privirea lor învestigătoare și neodihnită.

Acest contrast nu cobesce nici o dată a bine. Mă impresionă. Fruntea lui Secco era lină, nasul încovăiat, ca pliscul unei paseri răpitoare, urechile sale erau aședate cu mult mai spre vârful capului, decât la ómeni de rând, — încă un semn rău.

Resultatul acestui examen fu convingerea, că hangiul era un om de o intelință de fěră, la care predomină aplecarea și gustul sangelui. Trupul lui era mare și bine făcut, purta o blusă de postav cafeniu și pantaloni de aceeași stofă și colóre, ciorapi negri, o glugă neagră și un brâu galbin.

Soția lui, Inez Secco, era Bască de origine, precum ne spusese Pedrillo. Ea vorbia limba spaniolă într'un fel aproape neînțeligibil. Costumul ei era foarte original; peryl ei des împletit într'o kódă grósă, ajungea din cefă până la călcăie. Avea o rochiă roșă și scurtă, ajungându-î numai până la genunchi și lăsând liber piciorul ei osos, îmbrăcat cu ciorapi defectuoși de colóre galbină, peste cari trăsese nisce ghete, próste de pele brută.

Trásurile ei erau aspre și grosolane, cautătura ei era sêlbatică și ca înecată în sânge. Se uita cu o insistință îngrozitoare la mine; ar fi putut dice cine-va, că-mi prețuiesce hainele bucată de bucată, și încă ce aș mai fi putut avea. Acastă căutătură, care câte o dată sticlia ca ochiul crunt al viperei, ér altă dată era fără vieță ca privirea unui bețiv, nu vestia nimic bun. Nu-mi mai era însă cu putință de a mă da înapoi; astfel dară mă arunca curagios în brațele primejdiei.

— Cum va fi, sennora patrona, — dusei adresându-mă cătră bêtrâna (Inez părea a avea 40 de ani), ce veți putea să-mi dați de mâncare.

— Ați sosit într'un moment rău, avem puține provisiuni în cămară, ba aș putea dice, că n'avem de loc. (Vê rog a observa, că încă din timpurile lui Cervantes și ale lui Gongora cămarile tuturor hanurilor spaniole se aflau

în aceeași stare de — golăciune.) Pe acum drumul între Malaga și Antaquerra este puțin âmblat în urma multelor jafuri și nelegiuiri ale teribilului Juan Roa.

— Ah!

— Da, sennor, pe timpul ultimului „solano“ ér a ucis patru ómeni. „Caramba,“ este trist, că ómeni sermani ca noi trebuie să suferim pentru păcatele acestui afurisit de „salteador.“

— Bine, ce-mi veți putea da?

— Un puiú fript, rece, cu fasole, — díse patrona.

— Și un pahar de „aquadiante“ bun, — adause hangiul.

— Avem și vin de Torra, dar a fert în burduși și nu am îndrăzni a oferi din el sennorelui „Ingleze.“

— Asta e tot?

— Tot — díseră deodată Martin și femeia sa, consternați.

— La dracul, slabă cină pentru două ómeni pocălțiți de fóme. Nu e așa, că vă spusei deja, că aștept în tot momentul sosirea unui amic.

Hangiul zimbi și respunse:

— Étä o săptămână și mai bine, de când noi înșine nu avurăm alt nimic de mâncat, decât porumb (cucuruz) și „garbanzos“ (fasole fértă). Am pus la dispozițiunea sennorelui cabalero, tot ce am avut mai bun.

Edificiul era vechiú cu crepături. Vântul se vâria cu un vuet detestabil de scârțaitură și de trosnitură printre aceste crepături. Mă aflam într'o odaia spațioasă, cu pereții, tavanul și podinile formate dintr'o mulțime de bârne și de scânduri, aședate fără scop și fără plan de-a lungul și de-a curmezișul. Acéstă manieră de clădire avea o înfățișare fantastică, mărită încă de întunecime. După dísele hangiilor în tótă casa se afla numai o singură luminare de seú, dară și pe acésta o scoseseră din felinar, pentru a o pune într'un feșnic de fer înaintea mea. Flacăra acestei lumînări se bătea și juca în curentul de aer, produs de vântul, care intra din tóte părțile.

Inez scóse o șuerătură pătrunđetóre.

Un fel de chelner apăru și puse masa. Acest individ era un om cu spate late și îndesate; îmbrăcătura sa consista din pantaloni de barcheuit, și dintr'o cămașă cu cusături; capul îi era îmbrobodit cu o cârpă roșia. Puse fața de masă, care era de o curățeniă cam îndoióasă, aședând dóue cuțițe, și dóue furculițe pe dênșă, pentru mine și pentru amicul meu absent; aduse un puiú fript, rece, pâne albă, o fertură de fasole, usturoiú și o sticlă cu „aquadiante.“

Observai, că acest nou personagiú, pe cât timp me servia, nu-și întórse nici un moment ochiú de pe pușca mea și de pe pumnalul meu, împodobit cu petre scumpe și pus la îndemână în bréu.

Tóte acestea 'mi da mai multă causă de prepus.

— Sunteți bine înarmați, „sennor.“ — díse el.

— Lucru firesc, armele fiind uneltele meseriei mele. — respunsei eú.

Mé uitai la ornice. Eraú un-spră-đece óre. Tre-cuseră dóue óre din acel minut de când mé părăsise Tom. și încă tot nu mai sosia.

Ce se va fi întemplat cu dênșul?

Și mai bine de dóue-đeci de óri mé dusei să deschid lodurile de pe galeria. căutând cu ochiú și urechile; dar nici un pas, nici un ton, nu tulbura liniscea noptii.

Ostenit de a mai aștepta, mé decisei a mânca, a mé culca și a căuta numai a dóua dí pe Tom, care mai curénd, seú mai târziú tot trebuia să vină în fine la acest han, singura clădire, în circumscrițiune de dóue miluri.

Togmai în clipa, când isprăvisem cina mea, cădu ultimul muc al unicei lumînări din posadă, scápétând în feșnicul de fer, mai luci o dată și se stinse. Remaserăm în întuneric.

— Lucru afurisit, — díse Martin Secco, — étă că nu mai avem altă luminare, și acum nu am sci de unde să aducem, fiă chiar pentru altarul maicei Domnului. Sennor caballero va fi silit a se culca fără lumină.

— N'aveți nici o grijă, sennor patrone, dísei eú, — sunt soldat, precum vedeți și la vênátóre, cum și nu mai puțin în rêsboiú, sunt deprins a mé lipsi de comodități.

— Cu atât mai bine, că-cí sunt sigur, că sennor nu va fi simțind decât scârbă și neplăcere în miserabila nóstră posadă. Când voiú fi destul de avut, sennor, sper a deschide un hotel pe Alameda și cred, că sennor, visitând încă ver o dată Malaga, nu va uita de Martin Secco.

La acéstă observare audiú un ríset sec. Dama Inez zimbise cu gura eí scârbóasă și știrbă. Ce fu cauza acestei ilarități hídoșe? Óre ideia acestui hotel strălucit, la care aspira bărbatul seú, orí presupunerea, că eú nu voiú mai avea nici odată ocasiunea de a revedea Malaga.

Nu sciú, dar mai mult îmi veni să cred césta din urmă, și acest ríset străresbitor mé făcu să tremur.

— Aide, sennor patron, — dísei sculându-mé și luând pușca în mână, — aș dori să ajung mâne cât se póte mai de vreme la Malaga. Conduceți-mé în odaia mea, și decă amicul meu, din întemplantare, va bate la ușa D-vóstră, dați-mi îndată de scire.

— Nu preferați, să lăsați pușca aici, — întrebă Martin ca în trecăt.

— Multănesc de întrebare, nu, — respunsei eú.

Prepusul meu, crescu din minut în minut și deveni din ce în ce mai pipăit. Nu-mi mai era însă cu puțință a mé retrage, cu tóte că aș fi dorit prea mult să o fac.

— Arătați drumul sennor Secco, — dísei cătră dênșul, vă voiú urma. Nópte bună, sennora patrona.

— „Bueno noche sennor,“ — díse hangióica, scormonind prin cenușă.

Și ne despărțirăm.

A urma pe Martin nu era lucru nici plăcut, nici ușor.

Trebuia să-mi caut drumul pe pipăite, de-a lungul unui coridor întunecos, lung de 30—40 urme și podit cu scânduri slobode, pe care piciorul nu avea razim sigur. Ajungénd până la capul coridorului, Martin deschise o ușă și mé duse într'o odaia luminată de lună. Martin ceru o miie de scuze pentru așternutul miserabil, ce-mi presenta și mé părăsi, pofțindu-mi încă o dată „bueno noche.“ Odaia era mică. Pe o lature a odăii era un pat de tabără, cu perdele roșie. Tot și în veci acéstă culóre!

Acest pat, o masă de spălat, dóue scaune și o oglindă formaú întregul mobilier. Mé dusei la ușă, ca să o închid cu cheia. N'avea nici bróscă, nici iver, nimic de cât o clénță mobilă, cu care se putea deschide ușa pe din afară tot atât de bine, ca și pe din lăuntru.

Scosei ligheanul de pe masa de spălat și împinsei pe acésta dinaintea ușei, întepinindu-o de piciórele patului

meu, astfel, încât nu ar fi fost cu putință, a călca în odaia, fără a mă deștepta.

După săvârșirea baricadei mele, mă convinsese spre mai mare siguranță, că pușca era încărcată și în stare bună, îmi lua brăul gios, pusei pumnalul lângă mine, și mă arunca înbrăcat de tot pe pat, după ce așteptasem cât-va timp, dór' de va veni amicul meu, seú dór' de voiú aúdi ver un strigăt din depărtare.

Ostenit de umbletul mult de peste și mă încercai a adormi.

Mult timp mă învêrtii și mă întorsei în pat, fără un pic de somn. Neodihna îmi era mai tare, decât ostenela.

Urletul vântului, scârțâitul însemnului de tinichea, care se clătina pe sub ferestrele mele, umbrele fantastice, pe care norii sburători, ascunzând luna, le aruncau pe pârteii albi și golii ai odăii mele, tóte, tóte, până și tic-tacul monoton al ornicului meu, mă agitaú și mă făceauú să mă gândesc la neesplicabila perire a amicului meu. Începusem a mă teme, să nu fi cădút în mânilor îngrozitorului Juan d'Antaquerra, și-mi făceam mustărâri despre ușurința, cu care mă despărțisem de el.

Aceste gândurú isgoniră cu totul simțul propriei mele pozițiuni și a pericolului iminent, la care eram supus în această peșteră de bandiți. În fine începui a adormi. Dar de o dată, întorcându-mă în patu-mi, simții în giurul grumazului meu și pe față ceva umed, ceva lunecos.

Săriú din pat, trezit făr' de veste prin această descoperire subită. Pusei mâna pe obraz și apoi mă uitai la ea, ținendu-o la lumina lunei.

O, oróre, — era sânge.

Sânge! îmi dișei, depărtându-mă de pat, cuprins de o frică mortală. Sânge —! Cu ocașiunea căderei mele nu mă rânisem nici nu mă sgârșisem. De unde putea deci veni acest sânge?

Mă întorsei éráși la pat și esaminaí perna; colțul ei de gios era plin de sânge. Acum nu mai era nici o îndoielă. Aveam a face cu asasiní!

De aceea dară inventase Martin Secco bazmul unicei lumînări, de aceea, ca să nu ved. Inima mi se bătea cu o putere straordinară, îmi era frică, să nu o pățesc, ca bietul Baradas, despre care ne povestise micul Pedrillo. Mi-adusei aminte, că aveam în buzunar ver o câte-va chibriturú de céră, aprinsei unul și esaminaí această odaia gróznică mai cu aménuntul, temându-mă în tot momentul, a nu găsi prin zíd ver o ușă secretă.

Podinile dinaintea patului erau pline de pete próspete de sânge. Ridicaí perdeaua și împins de un simț instinctiv mă uitai sub pat.

Ceea ce vedui mă îngrozí!

Tom, sërmanul meu amic Tom, sta acolo lungit într'o baltă de sânge închegat, înbrăcat încă cu uniforma sa, de pe care îi rupsesse epoletele și cusăturile de fir. Grumazul îi era crestat de la o urechiă până la ceea laltă.

Sërmanul de Tom! Întrase înaintea mea în acest infern și fu măcelărit.

Spaima, care mă cuprinsese la această descoperire, îmi tăie puterile. Î-mi era frică! da, î-mi era frică. Poți să fi viteaz și să simți pe sub uniformă bătăile unei inimí, care nu cunoșce téma, dar este o mare diferință între o mórte glorióasă pe câmpul de luptă și între această mórte

scârbóasă pe care ți-o prepară brațul laș al unui asasin. Stam acoloa cu ochii înfipti la acest spectacol odios, și am stat așa, până când ultimul chibrit îmi arse unghile de pe degetile, cu care-l țineam.

Auđiam bătăile inimei mele, tonul șuerător al resuflărei mele, care abia se strecorea prin gâtlegiul meu sugrumat de violența temerii. Î-mi era frică. Oh, este un lucru gróznic de a-ți fi frică.

Pumnalul îl țineam într'o mână, ér pușca în ceea laltă și stam acoloa, resuflând cu greú, pèrul făcut măciucă, cu capul perdut, cu tóte simțirile supraescitate, nesciind nici de unde mă amenință, nici ce pericol mă amenință, căutând un miđloc de a scăpa, dar căutând în van. Î-mi era frică. Nu sciú, cât dură această stare. De o dată auđii pași în coridor, pași, și voci șoptitóre.

Étă-í, vin.

Pericolul iminent î-mi readuse liniscea. Mă apropiai de ușă și mă uitai printr'o crepătură.

Ce se ved? Doui pași de mine sta Martin Secco, cu pușca sermanului meu amic într'o mână, ér în ceea laltă cu o lumínare. Acum avea dar lumínare, deși cu dóue óre mai nainte se scuzase prea mult de lipsa celui mai mic muc.

Ajungënd până la ușă, dádu feșnicul unui băiat, care venia în urma lui și care era, ghiciți cine? — conducătorul nostru, Pedrillo. Mai zării încă doi bărbați, unul era chelnerul, care mă servise, ér celalalt prietenul nostru de ađi diminétă, țeranul, omul cu rana. Într'o mână ținea un pistol, în ceea laltă cuțitul seú. Și Inez era cu ei. Ea cu ochii ei rotunđi ca ai unei fere sêlbătice, și cu códa ei enormă, era cea din urmă din colóna de atac.

Pe tóte aceste fețe gróznice fiă-care trăsura resufla crimă. Cu o singură aruncatură de ochi recunoscuí întréga scenă, și această privire î-mi spuse, că trebue să mor. Î-mi veni o ideia copilărescă. Lucru ciudat! Î-mi representaí jurnalele: „Times, Military Gazette“ și altele făcënd suposițiuni despre perirea mea.

Înaintea ochilor mei jucaú, par' că ar fi privit într'o oglindă, necrológie începënd cu cuvintele: „disparițiune misterióasă.“

Lucru straniú, nu e așa? Însé în adevér acesta mi-ă fost prima gândire. Eram însé tinér, aveam o pozițiune nobilă, rude, amici, patria mea engleză, „speranțe eminente,“ cum dic bêtrânele dame de curte; tóte acestea erau în dêrêtul meu! — și înaintea mea, despărțită de-o ușă, care și ea era rósă de vermi, și pe care cea mai mică lovitură o scotea din țîșini, sta mórtea oribilă, imediată.

Luai o decisiune subită, desperată; pusei capsule pe cocoșiú puscei mele și trăseí mobila, care baricada ușa, la o parte.

— Bagă de samă Juan Roa, — dișe bêtrâna.

Juan Roa, el în persóna!

— Tací, cățea bêtrână, sciú mai bine ce am de făcut, — respunse omul cu rana, teribilul bandit, care, dela rêsboiul Carlistilor își rídea de autoritáti și rêsândea spaima în Malaga, în Sierra de Mija și în valea de Vega.

Cu Inez și cu Pedrillo împreună aveam cincí inamicí încarnați înaintea mea, ér' în pușcă-mi numai dóue glónțe pentru dênșiú.

(Va urma.)

General Ignatieff.

Vestitul diplomat rusesc, al cărui nume e atât de strâns legat cu tot ce se atinge de cestiunea orientală, e un bărbat de statură mijlocie, de o constituțiune solidă, cu înfățișare soldătească; fața lui cea lată e de un tip curat slav și împodobită de nisce mustăți blonde-roșatice; fruntea lui e mare, ochii ageri și părul blond. Tóte trăsăturile fisionomiei lui sunt bine marcate și deosebita inteligență i se cunoște din căutături.

Nicolae Povlovič Ignatieff s'a născut în 17 Ianuarie 1832 în St. Petersburg. Tatăl său, om din rangurile aristocrației mai mici, încă a fost general și acum ocupă postul de president în consiliul ministerial rusesc. După terminarea studiilor ordinare, junele Nic. Ignatieff intră în academia militară, unde se distinse prin purtarea și diligența lui. Eșind din această școală, el fu primit între husarii gardei. Talentele alese i-au înlesnit înaintarea pe cariera militară. Deja după trei ani de serviciu, el ajunse la gradul de căpitan și apoi intră în stabul general. Comitele Berg îl cheamă în provinciile baltice în calitate de subșef. Înainte de războiul de Crimeea, Ignatieff căpătă postul de atașat militar în Londra; ca atare el atrase asupra-și atențiunea Țarului printr'un raport despre situațiunea militară a Angliei. Pe timpul războiului de Crimeea el ajunse colonel. De aci înainte sfera lui de activitate se tot lărgesce, și pe lângă cariera armelor i se deschide și cea diplomatică; în calitate de atașat militar pe lângă ambasadele din Londra și Paris, colonelul avu ocaziune de-a lua parte la conferințele, care se ocupau cu preliminarele păcii, desvoltându-și astfel talentele diplomatice într'o școală atât de ilustră. După subscrierea păcii el făcu Rusiei bune servicii când cu determinarea frontierelor în Besarabia. După aceea fu trimis în misiune diplomatică la Peking, unde încheiă un tractat foarte avantajos pentru patria sa. În anul 1858 Ignatieff înaintă la gradul de general.

Togmai pe timpul acesta Rusia păși în Asia ca mijlocitoare între Chirghisi și Turkmani. Rolul de-a pune

la cale această mijlocire fu încredințat generalului Ignatieff, care plecă la Chiwa și apoi la Bocchara în calitate de comisar special.

În Chiwa generalul încheiă o convențiune comercială; în Bocchara încă avea o misiune de aceeași natură. Serviciile făcute în Asia rădicară mult vața lui Ignatieff la curtea din Petersburg. El fu numit ambasador rus în Peking.

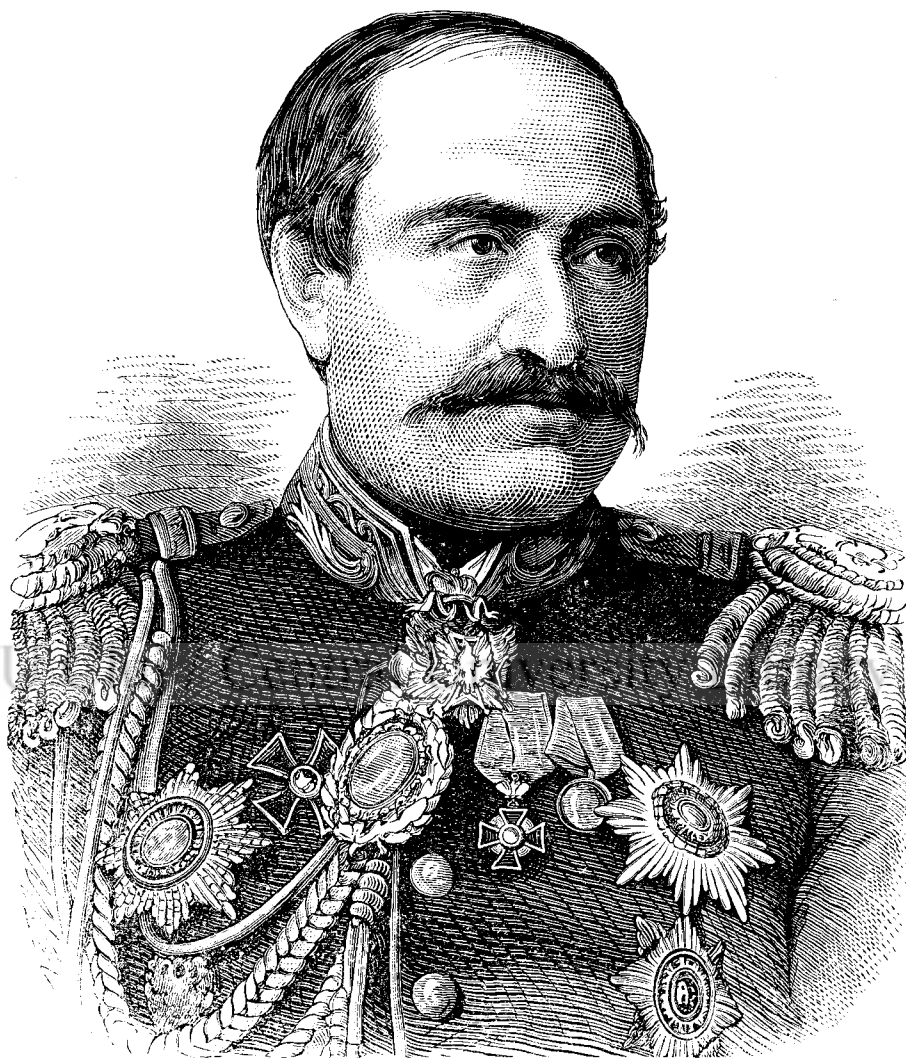
Cu ajutorul talentelor sale diplomatice dobândi din partea Chinezilor nisce avantaje însemnate pentru Rusia; ținutul Amurului și 22 de porturi veniă în posesiunea Țarului. Astfel de rezultate nu puteau să nu recomande

și mai mult pe generalul diplomat, nu puteau să nu-l adauge renumele nu numai în Rusia, ci în totă Europa, ba chiar și în Asia.

Părăsind postul de ambasador în China, Ignatieff a fost pus în fruntea departamentului asiatic, avându-și reședința în capitala împărăției. Dară rolul său diplomatic cel mai important nu începe decât cu anul 1864, când i se încredință postul de ministru și de ambasador rusesc pe lângă Pórtă otomană. Influența lui în afacerile interne ale Turciei deveni cu timpul atât de simțită și chiar decizătoare, încât nu fără cuvânt îl numiau musulmanii din Constantinople „sultan rusesc.” Ignatieff a știut să-și

câștige mare autoritate la Turci mai vârtos prin aceea împrejurare, că vorbia perfect limba turcească și se conforma cât mai mult obiceiurilor turcesci.

Nici odată el n'a avut lipsă de tâlcaci pentru a vorbi cu sultanul și cu ministrii lui. Fineța apucăturilor sale a produs la Pórtă multe schimbări de ministerie și chiar tulburări. Pe de altă parte între toți ambasadorii celorlalte puteri, Ignatieff a fost cel mai cu influență în cestiunea orientală și această influență a lui a fost tot deuna decisivă asupra mersului afacerilor politice. Tóte întâmplările însemnate din peninsula balcanică, mai ales mișcămintele Slavilor, aveau pe Ignatieff drept autor și conducător principal. —

Generalul Ignatieff.

Acest om de stat întreține raporturi foarte intime cu partidul național din Rusia. Unele diare fac din el un fel de mijlocitor între cabinetul Țarului și între comitetul panslavist.

Fiă cum va fi; destul, că generalul Ignatieff e destinat să figureze ca diplomat pe aceeași pagină a istoriei, care va glorifica și va eterniza numele celor mai de frunte oameni politici ai Europei.

Higienă.

I. Difterita.

Morbul epidemic, care în anii cestia din urmă a răspândit mai multă groză prin Europa, este difterita (Diphtheris). De câți-va ani încôce acest morb a devenit o adevărată plagă pentru toate clasele sociale, bântuind de o potrivă coliba ca și palatul. Difterita își coscesce numărósele victime mai cu samă din lumea cea plăpândă a copiilor, lăsând în jale sute de familii atât pe la orașe cât și pe la sate.

Ce spaimă, ce desperațiune pe bieții părinți, când într'o familie încep a se ivi simptomele de difterită! Și noi așa credem, că puține familii vor fi având rara fericire de-a fi ocolite d'acest morb devenit atât de des și atât de ordinar. Și togmai pentru acesta ne și grăbim de-a împărtași cetitórelor nóstre câte-va noțiuni igienice cu privire la difterită. E neapărat de lipsă, ca mamele copiilor să nu ignoreze natura acestui morb, să-și cunoscă simptomele, ba chiar și unele dintre remediile întrebuintate încontra lui.

Difterita e un morb general și foarte contagios. Ea provine dintr'un venin (otravă), ce se introduce în trupul omului cu aerul respirat. Va să zică contagiul epidemic e în aer și se propagă cu o iuțime foarte mare. Difterita începe ca morb local, ca durere de gât seú mai bine de înghițitoare; dar apoi de aci morbul se pôte generalisa, inveninând tot sângele și nimicind organismul bolnavului.

Simptomele difteritei peste tot, fiă mortală, fiă numai trecătoare, sunt următoarele:

Indispozițiune, nelinisce, frig alterând cu căldură. Bolnavul se plânge de durere în gât, de greutate de-a înghiți și suferă de răgușală. Cerul gurei, migdalele și uvula presintă o roșată punctată, virgată, lividă seú purpuriă. Ghindurele gâtului încă dela început se inflă binișor. După o zi, două, ba chiar și mai curând, părțile inflamate ale înghițitoare se acoper de nisce place albie seú cenușie, întâiu isolate, apoi confluente. Acestea constau dintr'o escudațiune caseasă, care se desprinde de pe pelița seú membrana mucosă și se eliminază sub formă de petice, având un miros particular; după aceea éráși se reproduc. Une ori înghițirea devine atât de anevoiósă, încât beuturile se întorc pe nas, provócă grétă și tusă. Atunci timbrul vocei este răgușit și nasal și în cele din urmă glasul se stînge cu totul. Frigurile uneori sunt neñusemate, apetitul netulburat, căldura pielei e normală; numai slăbiciunea și dispozițiunea la somn indică pericolositatea morbului. În casurile violente puterile scad iute, locurile, pe care au stat vesicatoriele, devin gangrenóse. Cătră acestea se mai adauge vėrsătura și diarrhoea de-o materiă greu miroșitoare; pulsul devine debil, neregulat, foarte frecuent. érá setea este mare.¹⁾

Mamele să fiă cu băgare de samă și să se siléscă a cunósce morbul cât mai în grabă; ele să cerceteze gâtul

copiilor, îndată ce acestia devin indispuși, mai vėrtos însé când se vaită de dureri în gât și de greutatea de-a înghiți. Acéstă cercetare e foarte lesne de făcut. Tatăl seú altă persónă ține capul copilului pe din dērēt; mama apasă limba cu còda unei linguri și esaminéază migdalele, cerul gurei și înghițitóra. Décă aceste părți, mai ales migdalele, sunt acoperite de nisce petice (pete) albe seú gălbuie, decă numitele părți, pe unde nu presintă asemenea petice, sunt roșatic, atunci e probabil, că difterita esistă. Decí mama să observe neñtrerupt acele pete albe, care de ordinar se tot îngróșă și se lătesc, acoperind tot mai multe părți ale peliței inflamate. Lipsind însé peticele albe atunci, deși gâtul este roșatic și inflammat, totuși nu trebuie să ne temem de difterită; n'avem de-a face decăt numai cu o aprindere nepericulósă și nelipiciósă.²⁾

Părinții, după ce au constatat esistința difteritei la vre-unul din copii, mai întâiu de toate să se grăbescă a separa cu desevėrsire pe cel bolnav de cei sănătoși. Apoi să n'alerge la șarlatani, nici la babe, spre a vindeca pe cel lovit de-un morb atât de periculos; să nu pérđă timpul cu esperimente nefolositoare, cu lécuri de casă, ce nu pot ajuta nimic. Ei să chieame din primele momente pe un medic, în care au cea mai mare încredere. Până să soséscă medicul, mama pôte căuta însași pe copilul bolnav, punėndu-și cataplasme reci la gât și dându-și un vomitiv, spre a-l face să verse. Se pôte folosi și gargarisarea cu apă de chlor.

În tratamentul medical avem să distingem două momente principale 1. Tratarea bolnavului, până când morbul rămâne localizat în părțile gâtului; 2. Tratarea bolnavului, după ce morbul a devenit general, după ce s'a inveninat tot sângele din trup. În cazul prim părinții pot înlocui pe medic, stând însé sub controla lui; în cazul al douilea medicul trebuie să caute însuși pe bolnav.

Apa de chlor, așa cum se capătă în farmacia, s'a dovedit până acum ca un mijloc din cele mai sigure încontra difteritei. Petele albe din gât se ating tot la câte două ore cu apă de acesta și anume cu ajutorul unui mic pământuf de șarpiă (scamă), érá nu de pėr. Cu pământuful să ámbłăm astfel, încât să nu rupem peticele albe de pe membrană, că-cí altmintrelea am putea cășuna răni. Copiții mai mărișori se pot și gargarisa cu apa de chlor, deși atingerea cu pământuful e mult mai avantajósă. Afară de apa de chlor mai putem folosi carbolul și salicilul, care au mare putere de-a desinfiția gâtul de contagiul epidemic. Cataplasmele reci și anume cu apă de ghiată trebuie mereu aplicate; ba chiar și înghițirea de mici bucați de ghiată se recomandă foarte mult încontra inflamațiunei.²⁾

Mulți medici întrebuintău până mai erí alaltă erí

¹⁾ Anast. Fétu, Manual de medicină practică populară.

¹⁾ Dr. Klemm, Illustrierte Welt, tom. I. 1877.

²⁾ Dr. Klemm, l. cit.

aprobe numai pétra iadului, cu care cauterisau pe bolnav; alții suflau în gât praf de pétră acrá. Aceste miqlóce nu se par a fi togmaí cele mái nimerite. Arderea cu pétra iadului adauge suferințele sërmanilor copii, fárá a putea sá împiedece láțirea și mái departe a morbului.

Décá ne va succede sá manținem diferita localisată în gát, apoi în 8 zile vom isbuti a o vindeca cu totul; eesudațiunile gátului se vor curáti și nu vor fi înlocuite prin altele; frigurile, indispozițiunea și greutatea de-a înghiți încá se vor înlătura, înainte de-a slábi pe bolnav în mod considerabil.

Vindecarea devine cu mult mái grea și mái problematică, după ce morbul s'a generalizat. În cazul acesta párinții nu pot ajuta nimic și cáutarea trebuie lásată numai în grija medicului. Bolnavul suferé mái ales de friguri și e fórté neliniscit; somnul și apetitul îi lipsesc de tot. Frigurile uneori dispar și sunt înlocuite prin totala pierdere a puterilor; peticele albe de mái înainte se prefac în bube; pe gurá și pe nas se scurge un fluid c'un miros greú. Copilul se schimbá cu totul; mânilé se recesc, fáța se face ca céra, pulsul devine debil și abia se mái simte.

Medicii pot întrebuița și acum apa de chlor și salicilul ca medicamente interne, mái ales spre a înlătura frigurile și spre a desinfiția stomacul. Cura cu apă rece încá e de recomandat; mái vértos însé trebuie aplicate báile cáldufe, când frigurile devin acute. Prin báii se curáță și pielea esterná, de care unii nu țin mái nici o samá în curele lor. În cele din urmă, când tóte remediile s'au arétat neputincióse, când bolnavul a slăbit afará din cale, nu ne mái remâne decât vinul ca un ultim miqlóc, și anume vinul cel tare. Bolnavul îl bea bucuros și 'n marí cantități. Décá beutura produce cáldură și înroșese pielea, atunci putem sá ne așteptám la un bun rezultat.¹⁾

„Din norocire însé aparițiunile diferitei nu se întâmplá tot deuna cu atáta intensitate; sunt și casuri de acelea, în care morbul se ivesce mái blánd și se terminá prin sánătate. Acésta se pare a-și avea motivul în dóue momente grave și anume: 1. în acea împrejurare, cá contagiul diferitei, care a pétruns în trup, perde din malignitatea lui primitivá; 2. cá constituțiunea trupescá a individului respectiv e în stare de-a opune resistință și nu arată deosebitá dispozițiune pentru bolnăvire mái grea.“²⁾

Unii sunt de páreré, cá epidemia diferiticá e cu deosebire favorisată, atát în nascerea, cât și în láțirea ei, prin lipsa de putere de resistință din partea organismului omenesc. Slábirea organismului, la rëndul ei, ar fi provenind din sëráciá, din supérare, din locuințe nesánátóse, din corupțiune moralá și din escese de tot felul. Tóte acestea se găsesc cu deosebire prin orașele marí, anume prin clasa proletarilor: drept aceea în casuri de epidemiá diferiticá, mortalitatea e cu mult mái mare în astfel de orașe și pintre astfel de ómení. Dar acéstá páreré nu credem, sá fiá întru tóte adevératá. Mái întâiú supérarea, corupțiunea moralá și escesele nu ating întru nimic organismul copiilor între 2—7 ani; apoi nu mor numai copii din clasele de jos, ci și din clasele avute, nu mor numai indiviđi de-o constituțiune slabá și subredá, ci și de cei robuști, de cei fárá defecte. Cu tóte acestea e aprópe de mintea omului,

cá un organism cu cât e mái tare și mái viguros, cu atát mai lesne va resista morbului. Tot așa de firesc lucru ni se pare a fi, cá locuințele salubre, curáțite și bine aerisate, vor favorisa mái puțin propagarea epidemieí, decât nisce pescere fárá aer și fárá destulá luminá.

Décá medicina ar fi isbutit a descoperi cauzele, care produc diferitea, și împrejurările, care sporesc propagarea ei, atunci higiena încá ar fi în stare sá ne puná la 'ndemáná miqlócele spre a împiedeca morbul, spre a-l preveni. Dar fiind cá sciința medicalá nu ne póte spune mái nimic despre cauze, de aceea tace și higiena asupra mái tuturor punctelor. Unii medici presupun, cá contagiul epidemic la diferitea constá dintr'o materiá burețósá, care se introduce în trup cu aerul și înveninezá mái întâiú unele páři ale gurei și ale gátului, adecá cerul gurei cel móle, migdalele, uvula, înghițítórea. Décá acésta ar fi așa, atunci spre a depárta acéstá materiá burețósá ar ajunge, ca copiii sá-și spele gura odatá séú de mái multe ori pe zi, ar ajunge ca locuințele sá se aeriseze cu cea mái mare grijá.

Asupra unui singur punct higiena ne vorbesce cu mái multá siguranță, și anume asupra modului de-a stavili întru cât-va propagarea morbului. Spre acest scop se cere, ca bolnavul sá fiá cu desévérșire isolat de cátrá alți ómení. Și nu numai atáta, ci chiar și persónele, care comunicá cu diferitul, spre a-l îngriji, chiar și acelea sá eviteze societatea cu alte persóne, mái ales cu copii. Localul, unde a murit un bolnav de diferitea, sá se desinfițieze prin tóte miqlócele posibile; asemenea sá se desinfițieze mobilele, care se aflaú în apropierea bolnavului și așternutul, pe care a zăcut. Trebuie sá márturisim, cá párinții nu prea țin samá de aceste regule. Ei cred, cá e de ajuns, ca pe ceialalți copii, cari nu sunt bolnavi, sá-i mute în altá încápere. Dar ce póte ajuta o astfel de separátiune, până când tatál și mama es dela copilul bolnav și se duc la cei sánátóși, cel puțin de câte dece ori pe zi? Ce póte sá ajute separátiunea, decât servitórele sunt aceleași pentru copiii bolnavi și pentru cei sánátóși? Am véđut cu ochii, cum o servitóre întorcea cu brațele pe bolnavul de diferitea în așternut și cum apoi, după câte-va minute, se ducea de sta de vorbá cu copiii cei sánátóși.

Ah, și ce vom díce în astá privință despre poporațiunea dela țérá? Multe familii dela sate n'au decât o singurá încápere de locuit. Închipuți-vé acum în asemenea localități un copil bolnav de diferitea! Toți ceialalți, câte 3, 5 séú și mái mulți respirá în imediatá apropiere aerul molipsit de rësufierea bolnavului. Și acesti copii sá nu se bolnăvescá? sá nu mórá cu grámada? Din acest punct de vedere trebuie sá dăm în cât-va drept acelora, cari susțin cá prin orașe diferitea stricá mái mult clasei de proletari. Proletarii din orașele marí se găsesc adese ori în mái rele condițiuni, decât sátenii, în ceea ce se atinge de locuințe.

Scólele atát la orașe, cât și pe la sate, contribué uneori fórté mult spre a propaga mái cu înlesnire epidemiile diferitice. Autoritățile acestor institute ar trebui sá fiá cu cea mái mare grijá și sá priveghieze cu ochii neadormit asupra stárei sanitare a tinerimeí. De câte ori nu vedem prin clase copii legați la gát, înfláți și rágușiți? Ar fi o măsurá fórté înțeleptá, ca astfel de copii sá fiá îndatá depártați din miqlócul celor-lalți. La ivirea mái multor casuri de diferitea dintre scolari, scólele ar trebui

¹⁾ Dr. Klemm, l. cit.

²⁾ Dr. R. Coén, într'o broșurá de curénd publicatá.

închise din poruncă mai înaltă, ca să nu devină cuiburi de perire pentru nevinovata tinerime, ce le frecuentăză. Părinții ar fi de sigur mai mulțămiți, ca copiii lor să întărească cu învățăturile, decât să moră avându-și toate lecțiunile în bună rânduială.

Spre a termina acest articol vom cita cuvintele doctorului R. Coën despre vechimea difteritei și despre reaparițiunea ei în Europa. Eță-le:

„Deja la o sută de ani după născerea lui Christos se găsește în opurile vestitului Arretaeus descrierea unui morb, care în punctele esențiale corespunde iconei difteritei din zilele noastre, deși nu-i corespunde togma pe deplin. Acest autor dă morbului numirea de „inflături (gâlcă) grecesci și egiptene.“ În secolul al 16-ea s'a ivit în Spania un morb, care se descria de medicii de atunci cu cele mai viue colorii, din cauza malignității lui: el primi dela Spaniolii numirea de „garotilla.“ adevărat „străng de sugrumat,“ pentru cumplitele accese de înecare, prin care răpunea pe bolnavii afectați. După descrierea medicilor nu mai încapă nici o îndoială, că era vorba de o aprindere de gât din cele rele, care sémână în multe puncte cu diferita de astăzi. O sută de ani mai târziu,

adevărat pe la începutul secolului al 17-ea, se ivi în Italia tot un asemenea morb și seceră 60,000 victime omenești, copii și omeni mari. În secolul al 18-ea epidemia apărură cu înverșunare în statele unite ale Americii de nord, cauzând mari stricăciuni în acele țeri; de acolo difterita veni érași în Europa, mai întâiu în Britania-mare, apoi în Holanda și Franca. În primele decenii ale secolului nostru epidemia difteritică se lăți prin Germania de nord, după aceea în România, în Transilvania și în Bucovina, în fine ea deveni și pe la noi (în Austria) o aparițiune de toate zilele, unde mai înainte nu se ivia decât singuratică casuri. Dară n'avem să deplângem numai lățirea destrucătoarei difterite peste totă fața pământului, ci avem să deplângem și faptul întristător, că acest morb lipicios, după observațiunile tuturor cercetătorilor, s'a tot adaus, de câte-va decenii, în malignitate, fără ca să putem sci ceva pozitiv despre cauzele acestei împrejurări.“

Să sperăm, că autorul rostind aceste cuvinte din urmă, a voit să apară mai pesimist, decât ar fi trebuit. Să sperăm asemenea, că peste curând știința medicală va isbuti să combată epidemiile difteritice cu mai mult noroc, ca până acum.

Pentru mirese și pentru neveste tinere.

(Prelucrare după Bar. de Knigge.)

(Fine.)

12. Nu muștra cu asprime pe bărbat pentru greșelele lui. Nu cređ, că amorul te va fi orbit atât de mult, încât să nu veđi câte odată și greșelele bărbatului tău. Le veđi vedea încă și mai bine, după ce patina inimii tale se va mai potoli. Dar să te păzești de muștrări prea aspre. Femeia mai curând ne stăpânesce cu binele și cu frumosul, decât cu asprimea și cu porunca. Acestea din urmă ar fi prea vătămătoare pentru ambițiunea noastră și pentru instinctul dominant, ce este înăscut bărbatului. Tu trebuie să cauți a îndrepta greșelele bărbatului tău, acesta e o datorie pentru ori-ce persoană căsătorită: dar fă-o cu înțelepciune. Mai cu samă să te feresci de-a muștra pe bărbatul tău, când mai sunt și alții de față. Când îl muștri între patru ochi, nu i-le pomeni toate de-odată. Afară de acesta alege bine ziua și momentul: astăzi putem să ascultăm o dojană, fără ca să ne supărăm; aceeași dojană ar putea să ne aprindă de mânia în altă zi. De aceea bătrânul moralist Sirach ne învață prea bine, când dice, că pedepsă și învățătura își aú timpul lor.

13. Nu te amesteca în afacerile bărbatului tău. Nu se cuvine femeii, a căuta de trebile bărbatului, precum nici acestuia nu se cuvine, a căuta de ale nevestei. Totuși cazul prim se întâmplă de multe ori. Tu să nu cađi în greșala acesta. Sfatul nevestei pôte fi bun câte-odată; dar peste tot vederile ei nu merg așa de departe, încât să fiă capabilă a juca un rol însemnat în trebile bărbatului. Arată un interes viu, când veđi pe soțul tău îngândurat, depărtăză, decât poți, încrețiturile de pe fruntea lui, dar nu pretinde, ca el să te inițieze în toate ale sale. Decă bărbatul de sine ar veni să-ți descopere vre-un necaz, ce are, tu să-l sfătuesci cu modestia și mică odată să nu cauți a te face povățuitoarea

lui; că-că de nu va fi neghiob seú orbit de dragoste, el nu-ți va lua îndrăsnela în nume de bine.

14. Nu fi umbra bărbatului tău. Unele femei își iubesc prea mult bărbatul, din care cauză ele sunt tot în urma lor, însoțindu-și pretutindenii. Acesta însă pôte proveni și din gelosia. Bărbatului nu-i cade bine, când nevasta se ține una de densusul; el se simte prea molestat și-ar dori să scape de-o sarcină prea supărăcioasă. Așa dară fi cu bărbatul tău numai atunci, când trebuie să fi seú când te rógă densusul. Nu te îmbia însă-ți a-l însoți când are să facă vre-o vizită; lasă-l mai bine, să te provoce. De altminte nu-ți lipsesc miqlócele de-a face pe bărbat să caute cât mai des societatea ta: pörtă-te astfel, ca să-i fiă tot deuna drag a te vedea; fă-i cât mai plăcute momentele, ce petrece cu tine, și n'astepta, ca numai el singur să procure distracțiunii pentru amândouă.

15. Consideră tot deuna pe bărbat ca pe un amant. Nevasta să nu ia pe bărbat drept stăpân, ci mai bine să-l considere ca pe un amant. Amantului femeia tot deuna se silește să-i placă: ea ține samă de înclinațiunile lui și-i face pe plac; în presința lui ea se arată cu toate farmecele spiritului și ale inimii, se îmbracă cu gust, numai ca să-l pótă câștiga cu desăvârșire. Ce bine-ar fi, decât nevestele s'ar purta tot astfel cu bărbatul lor! Drept aceea întrebă-te mereu: ore cum ar trebui să fac, decât n'aș fi încă măritată, decât soțu-mi de astăzi ar fi încă amantul de odinioară? Gândesce, că în tot momentul ai avea să câștigi din nou inima și amorul lui. Nu considera amorul bărbatului tău ca o datorie, care trebuie împlinită, că-că prin acesta ai putea să-l perđi cu totul.

16. Ține samă de înclinațiunile bărbatului. Tot omul își are înclinațiunile sale și alții le păștrăză până la adânci bătrânețe. Sunt unele lucruri, la

care omeni în tot așa de mult, ca și copii la jucării. Ție nu-ți va fi greu, să cunoști inclinațiunile bărbatului tău. Ferice de tine, decât acele inclinațiuni vor fi nevătmătore! În cazul contrar, trebuie să porcedi cu multă grijă și să nu cauți a desbăra pe bărbatul tău de învățurile rele decât numai încetul cu încetul. Mai bine va fi, decât ai putea să-l faci să-și găsească plăcere la alte lucruri, care nu pot să-ți strice. Căcă, de-ți căștigă gustul pentru unele din acele plăceri, care sunt și ale tale. În chipul acesta vei isbuti mai lesne să schimbi măcar o parte din inclinațiunile bărbatului tău.

17. Cresce-ți bine copiii. Femeia, care crește bine copiii săi, e respectată și de bărbat și de alți oameni cu minte. Buna creștere a copiilor e izvorul principal din care decurg cele mai multe plăceri în familie. Grija creșterii, mai ales în anii cei dintâi, rămâne cu totul în sarcina mamei. Nică odată să nu uiți, că togmai copiii sunt cea mai strinsă și mai puternică legătură, care unesce pe cei căsătoriți!

18. Nu te-arăta rece, când bărbatul vrea să-ți facă vre-o bucurie. E foarte urcios acel om, care ne întâmpină cu recelă, când vrem să-ți facem bucurie. El prin această nu ne inspiră, decât disgust. Nu imita

decă pe acele femei, care primesc cu răcelă ori-ce dar, ori-ce favoare din partea bărbatului, ca cum n'ar primi, decât un tribut, ce li se datorește. Acela, care oferă cui-va un dar, are intențiunea de-a se bucura și el de bucuria altuia. Nu tulbura nică odată această bucurie a bărbatului tău printr'o recelă nescusabilă.

19. Nu stavili avântul inimei bărbatului tău prin lucruri fără importanță. Sunt momente în viața omenescă și cu deosebire în cea conjugală, când inima bărbatului își iea un avânt mai înalt și când ea, cuprinsă de estasul bucuriei și-al însuflețirei, se topesce în cele mai sublime simțeminte de amor. În astfel de momente să nu vorbești bărbatului tău despre lucruri mici și fără importanță, fă chiar atingătoare de economia casei. Prin această vei stavili avântul inimei lui și conturbându-i inspirațiunea îl vei face să te trezescă deodată în mijlocul realității celei reci, care-l descurăgază. Chiar și femeile cele mai bune comit uneori această greșelă; tu să te ferești de-a o comite, că-că ea nu găsește curând ertare.

Êta, iubită soră, povețele și învățăturile mele. M'ăș simți prea fericit, când ăș vedea, că tu sci să le folosești pentru binele și mulțămirea ta. Primesce-le din parte-mă ca un dar de nuntă.

Unul, care nu-și cunoște lungul nasului.

(Poveste ¹⁾).

Un împărat iubia foarte tare pe o fată de împărat. Însă acesta nu putea să se mărite, fiind că era vrăjită. Decă împăratul acesta a mers să se sfătuască cu o vrăjitoare, ca să-și spue, ce ar trebui să facă, ca să-l îndrăgescă fata de împărat. Vrăjitoarea i-au dăș: „Sciă, că aceea are un cotoi mare și gras, și-l iubesc foarte. Acestui cotoi cine va putea să-și calce cōda, va putea lua pe fata de împărat soția.“ Împăratul a socotit cu gândul lui, cum că acest lucru nu este prea anevoiă, și eșind dela vrăjitoarea a hotărât, ca să sdrobescă cōda cotoiului. Într'acestași chip a alergat la palatul iubitei lui și i-au eșit cotoiul înainte; ăra împăratul a rădicat piciorul, însă socotind, cum că i-a călcat cōda, cotoiul s'aun întors cu atăta iuțime, cătă nică n'aun putut să-l atingă. Trecut'aun opt zile, decând împăratul se silia să calce acea cōdă, însă ea se arăta a fi plină de argint vliu, că-că necurmat se mișca în totă vremea. Êr când fu odată, aun găsit vreme cu prilej, când cotoiul dormia, și atunci i-aun călcat cōda cu totă puterea. Cotoiul s'aun deșteptat mierlind: după aceea s'aun prefăcut în chipul unui om înalt și uitându-se spre împăratul cu ochi plini de mămă i-aun dăș: „Tu vei lua soția pe fata de împărat, pentru că ai stricat vrăjia, care te opria. Însă eu voi să-mă răsplătesc. Vei primi un fiu, carele va fi tot deuna ticălos, până în ceasul, ce va cunoșce că are nasul foarte lung; și de vei vorbi pentru această îngrozire, care ți fac, vei muri pe loc.“ Măcar că se foarte speriasc împăratul, dară tot vedând pe acest uriaș, care era un vrăjitor mare, nu putea ca să nu rădă pentru înfricoșarea, ce i-aun făcut. Că dăcea: „decă fiul meu va

avea nasul lung, ce lucru! Ajunge numai să nu fă orb seun nesimțitor, ca să pōtă vedea seun să simță nasul lui.“ După ce s'aun făcut vrăjitorul nevedut, împăratul s'aun dus să găsească pe fata de împărat, care aun fost mulțămită a-l lua bărbat. Însă împăratul n'aun trăit mult cu dēnsa, că după 8 luni dela luarea lor aun murit. După mōrtea împăratului la o lună aun născut împăratăsa un fecior, pe care l'aun numit Dizir. Ochi acestui copil erau mari și foarte frumoși, gura cu haz și nostimă, ăra nasul lui era atăt de mare, cătă acoperia jumătate obrazul. Împăratăsa a rămas nemăngăiată, când a vedut nasul lui cel mare, ăra muerile casei i-aun dăș ei, cum că acel nas nu este așa mare, după cum i se pare, și cum că este un nas vitejesc: după cum se arată în istoria, că toți vitejii avea nasul mare. Făind dară că împăratăsa foarte iubia pe fiul seun, s'aun măngăiat cu această cuvântare și măngăia neconținut și pe Dizir dăcând, că nasul lui nu i se părea a fi așa mare. Feciorul de împărat s'aun crescut cu mare silință și pe loc ce-aun început a vorbi, toți cei de pe lângă dēnsul aun început a ocări și a muștra pe cei cu nasurile mici: și nu suferiau pe nimenia lângă dēnsul, fără pe aceia, ale căroră nasuri ôreșice sēmēna cu al lui Dizir. După ce acesta s'aun făcut cu minte, dascalii lui l'aun învățat istoria și când vorbea pentru vre un împărat mare seun pentru vre un crai, dăceaun tot deuna, cum că acestia aun avut nasuri lungi. Casa lui era împodobită cu chipuri cu nasuri mari; și Dizir atăt aun obicinuit a socoti mărimea nasului lui ca o bunătate, cătă ar fi pōtut mai bine să pērdă împărația, decât să se mulțămescă a grăi cine-va împotriva nasului seun. — Când aun ajuns la 20 de ani ai vârstei sale, aun hotărât să se însore. Decă i-aun pus înainte chipurile a multor fete de împărați, ca să-și alēgă. Dizir aun rămas încrēmēnit, când aun vedut chipul Caliroii, fata

¹⁾ Reproducem această poveste dintr'un manuscris delat anul 1806, care se află în posesiunea noastră. Ea e tradusă din grecesce de ôre-care Zah. George Duma.

unu împărat, care era să moștenescă multe împărății. Dară Dizir nu socotia acestea, ci numai frumusețea ei, de care era stăpânit. Acastă fată de împărat, pe carea el o judeca vrednică de dragostea lui, avea nas mic și cârneț, însă el făcea o minunată săvârșire în obrazul ei. Într'acestaș chip acest nas a pus pre curtezenii la o foarte mare grijă, fiind că se obișnuise a batjocuri pe cei cu nasul mic, și de multe ori nu putea să ție risul vedând nasul fetei de împărat. Era Dizir nu a suferit risul la această pricină, ci a gonit din curtea lui pe două curtezenii, cari a îndrăsnit a batjocori nasul Caliroii. Deci ceialaltii pedepsindu-se dintr'această pildă, avea la cinste nasul cel cărn al Caliroii și ore-care dintre dâșii a dîș cătră împăratul intr'acest chip: „Cu adevărat, bărbații, nu sunt dragostoși, nici frumoși, fără de-a avea nasul mare; era frumusețea muerilor este deosebită, că-cî ore-care Elin

și a vîdut o babă bătrână, care se părea a fi de o sută de ani. Acesta simțind că a intrat cine-va în casă, vrea să-și pue ochelarii la nas, ca să vadă pe împăratul; însă a stătut mult ceas, până a putut a-i potrivi pe nas, fiind că-i era foarte scurt nasul. Împăratul și bătrâna, care era o mare vrăjitoare, rîdea împreună vedîndu-se unul pe altul și tot într'o vreme dîșeră amîndoi: „O, ce nas frumos!“ „Nu așa frumos ca al tîu“ — a dîș Dizir cătră vrăjitoarea. „Însă, o prea iubită, să lăsăm noi nasurile cum le avem, și fă bine de-nî dă ceva să mînanc, fiind că mor de fîme eî și ticălosul calul meî.“ — „Din totă inima“ — a dîș vrăjitoarea — „î-aș da, măcar că de nasul tîu curios . . . însă tu ești fiul bunului meî prieten; eî iubiam pe împăratul tatăl tîu ca pe un frate, ci acela avea nasul foarte întogmit“. — „Și ce-i lipsesce la al meî?“ a dîș Dizir. — „Nu-i lipsesce nimic“ — a dîș bî-

Poșta din America. (veđi pag. 163.)

ni-a spus, cum că a cetit într'o carte elinescă vechiă, că și frumoșă Cleopatra ar fi avut nasul cărn.“ Împăratul Dizir auđind acesta a dat foarte mari daruri aceluia, fiind că i-a dîș spus a cel meșteșugit basn, și pe loc a dîș trâmîs solii, ca să ceră pe Caliroe soțjă. Nu i s'a dîș pus împotriva la acesta, și când a dîș fost să viuă, Dizir i-a dîș eșit înainte ca la 12 miluri, ca să o întempine, că așa iubia să o vadă. Însă când s'a dîș apropiat, ca să-i sărute mâna, a dîș venit fără de veste vrăjitorul și a dîș rădicat dimaintea ochilor lui pe împăratăsa, lăsându-l în mare întristare. Deci Dizir a dîș hotărît să nu se mai întorcă la împărăția lui, până nu va găsi pe Caliroe și pe nimeni n'a dîș vrut să iea în tovăroșjă, fără numai încălecând un cal bun, i-a dîș dat voii ori-ce drum să apuce. Calul a dîș intrat într'o mare livade și a dîș alergat totă dîua, fără de a găsi vre-o casă, încât și Dizir și calul mai muria de fîme. Era tocma cătră seră a dîș vedut o pesceră, în carea era lumină. Intrat'a dîș în lăuntru

trâna — „ci mai vîrtos are mai multă materiă, dară acesta nu strică; pîte fi cine-va slăvit, măcar de-ar avea și nasul prea lung. Eî dar î-am spus, că am fost pîetină tatălui tîu, carele în vremea aceea venia adese spre cercetarea mea. Și să cunosci, că eî atunci eram foarte frumoșă, după cum și tatăl tîu me lăuda. Trebuie să-ți povestesc ce vorbire a dîș făcut în urmă, când a dîș fost tatăl tîu aici.“ — „O, dîmna mea“ — a dîș Dizir — „te voii asculta bucuros, după ce voii mînca. Adu-ți aminte te rog, cum că eî astădî n'am mîncat nimica.“ Era vrăjitoarea a dîș răspuns: „Drept aî, fiul meî; eî nici nu-mî aduceam aminte. Așa dară îți voii da să cimezi și într'aceea îți voii povesti istoria mea în patru cuvinte, fiind că eî nu iubesc multa vorbire. O limbă lungă, este mai grea, decât un nas mare; și-nî aduc aminte, că pe când eram tinăeră, toți se mira de mine, că nu eram mult vorbitore și dîcea cătră muma-meă împăratăsa, — fiind că

eă, cum mă veđi, sunt fata unui împărat mare. Tatăl meu . . .” — „Tatăl tău mânca când îi era fôme?” — au întrebat Dizir, tăindu-î cuvântul. — „Cu adevărat” — au răspuns vrăjitoarea — „că și tu vei mânca într'acest ceas; vream să-ți spun numai, cum că tatăl meu . . .” — „Eu nu vrău să aud nimic, până nu voiă mânca” — au ăis Dizir începând să se mănăie. Însă ăra s'au îmblândit având trebuință de vrăjitoarea, și au ăis: „Sciă, că dulceta, care aș simți audindu-te, ar putea să mă facă să uit fômea; dar calul meu, care nu pricepe ce vorbești, are trebuință de mâncare.” — Vrăjitoarea s'au biruit de lingușirea acestor cuvinte. „Nu vrău să mai aștepti mai mult; ești fôrte de bun nēm și drăgostos, măcar de-ți și e nasul cam mare.” — „N'ar mai fi pomană!” — au ăis întru sine împăratul. „Ar ăice cine-va, cum că muma-mea i-au furat materia, care lipsește din nasul ei, ca să o dea nasului meu. De n'aș avea trebuință de mâncare, aș lăsa pe această femeia, care ăice, că nu iubesc lungă vorbire. Trebuie cu adevărat să fiă nesimțitor acela, carele nu-și cunoște greșelile. ătă ce i-au pricinuit nascerea împăărătescă, lingușitorii au stricat'o și i-au pus în minte, cum că vorbește puțin.” În vremea, când împăratul gâdea acestea, slujnicele bētrânei au gătit masa și s'au fôrte minunat Dizir de vrăjitoarea, că fôrte multe cereri punea înaintea slujnicilor, numai ca să mai prelungească vorba. Mai vērtoș s'au minunat de o slujnică, ce lingușia pre stăpână-sa c'un miđloc fôrte meșteșugit. „Pe Dumneău” — ăicea întru sine Dizir, mâncând — „am mare mulțămire că ce am venit aici; această pildă îmi dă să pricep, cum că am făcut înțelepțesc de nu am dat ascultare lingușitorilor. Lingușitorii ne laudă fără frică, ne ascund greșelele și le prefac în bunătați. Cât pentru mine, eă nu voiă ajunge nici odată într'această nesimțire, ca să nu-mi cunosc greșelele mele.” Într'acestaș chip socotind Dizir, nu pricepea, cum că aceia ce i-au laudat nasul, îl batjocuria, precum batjocuriau și slujnicile vrăjitoarei pe dōmma lor. Împăratul au luat sama, că vrăjitoarea de multe ori se întorcea să rîdă; el însă nu ăicea nici un cuvânt, numai ce mânca cu mare poftă. „Împăratul meu!” — i-au ăis vrăjitoarea, când au început să se sature, — „întorțe-te puținel, te rog, fiind că umbra nasului tău mă opresce a vedea aceea ce-mi este în blid. Aide acum, să vorbim pentru tatăl tău. Eă

mergeam în curtea lui, când era încă copil; însă acum sunt 40 de ani, decând am venit în această pustietate. Spune-mi care este viața, ce acum o petreceți la curte? În vremea mea dōmnele se arăta în tôte ăilele la privelește, la primblări și la jocuri . . . O, ce nas mare ai! Nu pot să mă obiănuiesc a-l vedea.” — Adevărat îți spun, dōmma mea” — au răspuns Dizir — „încetăză de a-mi vorbi de nasul meu, în ce chip este! Ce-ți pasă? Eă sunt mulțămit și n'aș vrea să fiă mai scurt; fiesce-care să-l aibă după cum i s'au dat.” — „O, veđ, că-ți pricinuesce întristare această, scumpul meu Dizir” — au ăis vrăjitoarea — „însă nu este acesta gândul meu, ci mai vērtoș te iubesc și vrău să te mântuesc; măcar deși nu pot să sufer împunsăturile, care mi-le dă nasul tău, însă voiă face miđloc, ca să nu ți-l mai aduc aminte; mai vērtoș mă voiă sili, ca să te socotesc cărn. Măcar, ca să-ți spun adevărul, materia nasului tău este destulă, pentru a face din ea trei nasuri întregi.” Dizir, fiind că cinase, atăta s'au tulburat de cuvintele ăise de vrăjitoarea despre nasul său, cât s'au suit pe cal și au plecat. Prin fiesce ce loc trecea, socotia cum că toți ômenii sunt nebuni, fiind că tōtă lumea vorbea pentru nasul lui. Lingușitorii atât îl supusesse, cât nu putea să simță, că nasul său este mare. Bētrâna vrăjitoare, carea vrea să-î facă bine, au socotit să închiđă pe Caliroi într'un foisor de cleștar; și au pus foisorul în drum înaintea împăratului. Dizir, răpit fiind de bucuria, âmbლა să spargă foisorul, însă nu au fost miđloc. Deci desnădăjduit fiind s'au apropiat cătră foisor, ca să vorbească cu împăărătesa, care au întins mâna cătră el din foisor. Vrut'au Dizir să-î sărute mâna, însă de ce parte se întorcea, nu putea să-și apropie gura pentru mărimea nasului. Atuncia au priceput întăiași-dată marea mărime a nasului său și apucându-l cu mâna, ca să-l dea la o parte, au ăis: „Trebuie să mărturisese, cum că nasul meu este fôrte lung.” Într'această clipelă s'au sdrobotit pe loc palatul cel de cleștar și bētrâna, care ținea pe Caliroe de mână, au ăis cătră împăratul: „Mărturisesc, cum că-mi ești dator mare dar! Eă puteam să-ți ăic ori-ce aș fi vrut pentru nasul tău; însă tu nu ai fi cunoscut nici odată cea preste măsură a lui mărime, — de nu cum-va nasul tău ți-ar fi oprit aceea ce poftia.” —

V a r i e t ă ț i .

Espedițiunea postei continentale spre nord-vestul Americii de miăđănopte. În America de nord drumurile de comunicațiune și liniile de căi ferate încetăză cu totul la marginea despre apus și miăđănopte a Canadei. De aci până la estremul vest și până la estremul nord se întinde un teren sēlbatic, care se compune din păduri, din bălți, din lacuri mai mici sēu mai mari, din deserturi petrōse și lipsite mai cu totul de vegetațiune, de șiruri lungi de coline și de munți. Terenul acesta e locuit pe ici pe colea de nisce seminții nomadice, de Indiani și pe unele locuri se găsesc chiar și albi europeni, nă stabiliți, fiă numai trecători. Comunicațiunea postală cu acea lume depărtată și imprăsciată e mai mult un fel de serviciu prin curieri. Peste vară comunicațiunea între singuraticele stațiuni e mai grea și mai ostencilōsă, decăt peste ărnă: vara ea se miđlocește cu luntrile pe riuri și lacuri și prin curieri pedestri; în cele opt luni de ărnă serviciul postal se face mai cu siguranță și cu mai puțină trudă, anume cu sâni trase de căni, conduse de curieri indiani, și prin alergători pe ghiată. Posta continentală britică spre nord-vest espedăză peste ărnă epistole, ăiare, tipărituri, și tot felul de pachete, în depărtare de

câte 2000 mile. După ce îngheață riurile și lacurile luntrile de postă se așăză pe fălci de sâni; unele se mănă și pe ghiată cu ajutorul pēnzelor și-al lopeșilor, altele însă sunt trase de căni. Acești căni aparțin unei rase americane, de jumătate sēlbatică, au pērul mare și sēmēnă a lupi. Sâniile și numărul cănilor variază după ținuturi, sunt mai mari și mai mici, mai mulți și mai puțini. Săculețele cu bani și cu scrisori sunt făcute din pēle tare. Conducătorii sâniilor sunt de cele mai multe ori Indiani; ei se îmbracă bine cu cojōce și cu glugi de piele, se încălță cu cisme căptușite cu blană și percurg distanțe de câte 5 mile într'o stațiune. Ei escelăză mai vērtoș prin admirabilul instinet local; întunerecul, ceta și vijelia cu omēt nu-i împiedecă nici odată de-a merge oblu la țință. Dar uneori, când se întēplă vifore mari, postarul e silit să se îngrope în zăpadă, până ce trece pericolul; decă miđlōcele de traiu nu le sunt de ajuns, ei îngheață acolo cu animale cu tot, — dar mai rar. Conducătorii postei și căni se schimbă la fiă-care stațiune, întogmai ca și vizitii și caii de pe la diligențele noastre. —

(A se vedea ilustrațiunea de pe pag. 162.)

O glumă pungășescă. — O tină ră domnișoră și anume guvernanta, ese la plimbare și se oprește înaintea unei magazii de musicale, privind cu viu interes la titlurile novelor opere musicale, care erau espuse. De și îmbrăcămintea îi era simplă, ea purta un palton de modă nouă, care se distingea prin busunările puse tocmai din dăret. Din unul din aceste busunări eșea colțul unui portofel bine păstrat. Un pungăș trece pe alături și nu pōte rezista. Peste puțin tină ra domnișoră intră în o prăvălia și voind să cumpere o păreche de mănuși constată, că îi lipsește punga. De și în pungă nu erau decât 9 fl., și câte-va bilete de adrese, măhnirea îi era mare, fiind-că nu avea alți bani. — Cât de mare îi fu mirarea, când, în ziua următoare, primi un pachet, în care găsi 9 fl. și următorul bilet: »Domnișora mea! Am onōre a vă trimite cei 9 fl. pe care i-am găsit eri în portofelul d-vōste. Am obiceiul de-a face numai operațiunii respectabile și în sume mai mari și nici odată nu mi-am pierdut vremea cu bagatele. Al d-v. Franzkool.

(Rēsboiul.)

Pasērea Paradisului. O minunată pasēre, pe care legendele indiane o fac a se trage din empireu, și o consideră ca un present al lui Dumnezeu, care nu trăsese de cât din rouă, din sōre și din parfumul florilor, pasērea din Paradis, a devenit țilele din urmă un ōspe al Parisului. Grădina de aclimațiu ne posedă mai multe sburătoare de acestea, care până acum fusese imposibil a le aclimata în Europa. Grațioasă și strălucitoare pasēre de Paradis, este originară din Noua Guineă, din acele grupe de insule vecine cu Australia. Locuitorii din aceste părți puțin civilizate, Papuasii, mențin încă prejudițiile, care domnesc în privința acestei pasēri, făcēnd pe comercianții indiani să credă, că ele nu au piciorē, și că, trăind numai din aburi și lumină, sunt lipsite de stomac și de intestine. Acēstă credință este justificată prin forma, ce le dau naturalistii Papoēsii, spre a nu dice cei cari le umple cu paie, ca să le pōtă vinde. Ei usucă pasērea, chiar cu pene, după ce i-a scos piciorēle și intestinele. Apoi pun înăuntrul lor o vargă, care străbate ciocul și se întinde până la capētul cōdeii. Pasērea este astfel învērțită cu acest baston, și, cu totă grija, cu care o esaminează, se recunoșce greu, decât nu e naturalist, unde sunt aripile și piciorēle. Acēstă credință a dispărut din Europa. Naturalistii au adus în interesul sciinței, la diferitele muzee din Europa, pasēri de Paradis întregi. Acēstă frumoasă pasēre nu este tocmai răspândită. Nu se găsesce de cât în Australia și Papuasias. Noua Guineă, coprinsă în acēstă parte de lume, și insulele Fru, care sunt vecine, conțin multe din aceste specii rare de pasēri. Acolo se află arborul stejarul și nucșorul, care crește în mijlocul pădurilor imense. Pe acești arbori aromatici își află pasērea de paradis nutrimentul care îi place mai bine. Papuasii cu tōte că sunt sēlbatici, trag beneficii considerabile din aceste pasēri. De aceia ei îi fac un resbel de esterminare, o vânătoare neîncetat fiă cu lațuri fiă cu bețișōre unse cu gumă. În acest din urmă cas, ei prind pasērea de Paradis viuă; dēră, fiind fōrte greu de a o păstra, ei preferă vânătoarea cu săgeata. Vânătorii se sue încet în timpul nopții, ca pisicile, pe arborii unde dorm pasēri. Ei se opresc la încrușșarea ramurilor, se aședă acolo și petrec nōptea pe aceste locuri de asediū aeriane. Apoi ascēptă acolo ziua, și, îndată ce se luminează de ziua, trag contra sburătoarelor, încă adormite, cu ajutorul săgeților ușōre de foi de arbur. Viēța lor miraculoasă e astfel, că mai tot deuna pasērea, mai mult amețită decât rānită, cade la pământ îndată. Ei reînosc tragerea de câte ori pot, apoi descind din arbor și procedēdă la înbălsamarea briliantelor lor victime. Cei cari cumpără mai mult cu ridicata aceste pasēri sunt Malaisii, cari le espediază în India, în China, în Europa și figurēdă apoi la tōte magazinele de mode și la coafurile damelor elegante.

(Telegraful)

Ȋua unui principe. Un medic frances, care a fost mult timp în serviciul șahului Persiei ca medic al sēu, doctorul St. Clair, descrie traiul șahului precum urmēză: Dimineța pe la 8 ore plēcă din harem și i ea o cēsă de ceai cu pesmeș, ce i-se presentă de cătră cafegi-bașa. Întrē nouē și jumatate, după poftă și capriciū, el strigă: *Nehar biar!* (aduceți dejunul!) și i-se dă respusul stereotip: *Belî Rurhan Șe wen!* (Da, voiū să fiū jertfa ta!) Cămērarul, cătră care este adresată porunca, o comunică paharnicului, acesta tapițerului și acesta în fine unui pagiu de opt până la nouē ani. Adesea copilul uită comisiunea, până când regele impacient repetă ordinul. În fine i-se servește dejunul. Bucătăria este presidată de *tebach* - pașa și de marele vātaf „ochiul imperiului.” Vre-o cincî-deci de servitorii, precedați de „ochiul imperiului,” aduc mănăcările pe nisce table mari de argint învēlute cu șaluri. Decă mănăcările n'ar fi destul de grase, șalurile ar putea să mai lase din grāsimea lor. Talerile, de porcelan chinez, sunt acoperite

de nisce capace conice de aur, împodobite cu smălț și cu pietre prețioșe de o valōre mare. Șahul nu are o cameră destinată anume pentru mănăcare, ci pune să-l serve acolo unde l' surprinde fōmea. Se întinde o față de piele căptușită cu cit; servitorii aduc tablele până la ușă, de unde le ieau în primire cămērarii. În loc de șervet șahul se servă în tōte țilele cu câte o bucată de cit nou. De multe ori însă se uită de a schimba citul, așa în cât trebuie să l' cēră însuși regele; și decă nu se găsesce așa de curând cheia de la magazin, un cămērar scōte batista din buzunar și o dă în loc de șervet. Cu mulțimea de mănăcări, ce se aduc șahului în tōte țilele, s'ar putea sătura o sută de ōmeni; după obiceiul ce domnesce însă acum el mănăncă singur. La o distanță ōre-care stau medicii de corp. Un curtean citește povēști dintr'o chronică veche, ori șocotelile despre veniturile și cheltuelile statului, pe care șahul le subscrie după mēsă cu sohiht est (esact). După obiceiul țerei mănăncă cu degetele și scie să deosebēscă pipăind mănăcările bune de cele rele; de aceea l'am aușit adesea dicēnd, că nu înțelege, cum pōte cine-va să mănănce cu instrumente, când gustul începe de la degete. Chiar când nu are poftă de mănăcare șahul tot nu ardică mēsă de cât peste o jumătate de ōră, în care timp iea din când în când câte o imbucătură în gură. În cele din urmă iea din conservele dulci fructe și brānzeturii, cu care se închee masa. Regele nu bea de cât apă cu ghiață sēu lapte acru răcit în ghiață și șerbet; acestea din urmă i-le servă în vase chineze, ear' apa în vase de aur smălțuit sēu de pământ. Dupe mēsă un servitor îi dă un lavoar de aur pentru spălarea mânelor și a gurei, un altul îi presentă nerghelcua și o tasă de moca. După mēsă (asarme) i-se aduc fructe, înghețată, pepeni, castraveți verđi, lăptuci s. a. după cum ese în piață sēu i-se trāmit din provincii. Sēra mănăncă în Ederum. Faptul că i-se aduc tot deuna așaade multe bucate și are motivele sēle. Mai întâi se cere așa de pompa orientală; pe urmă restul servă de prānș pentru curtenii; motivul principal însă este siguranța personală a șahului, fiind că nu este espus a fi otrăvit, pe câtă vreme pōte să mănănce din ori care fel, și fiind că mai mănăncă și sute de persoane din bucatele lui. Cu tōte acestea șahul primesce pe fie-care țile de la mumă-sa tablă de mănăcări și bēuturi sigilate și însoțite de șeful eunicilor. Sigiliul se verifică cu îngrijire înainte de a se depărta. Câte-o-dată șahul este invitat la mēsă de un ministru sēu de un alt funcționar înalt al statului. Un asemenea prānș, care costă adesea împreună cu darurile și cu cele accesorii până la 2000 de galbeni și mai bine, se fac în genere numai cu scopul de a se mănține în favōrea șahului sēu a dobândi vre-o nouă funcție lucrativă. Numērul tabelor, cu care se acopere în asemenea ocașii pardosēla întrēgă a unei săli mari, este enorm, și pōte să sature cel puțin 500 de persoane. Șahul nu mănăncă însă de cât din bucatele care i-se aduc din propria sa cuinie; mănăcările străine nu le atinge. (Reforma.)

Notițe economice. Paianginul ca barometru. Cine vrea să afle chiar și cu câte 2 săptămāni înainte schimbarea timpului sēu a vēcului, cum se mai dice, n'are decât să observe bine paianginii din apropierea sa. Aceste animale uneori lucrēză neconținut la pēnza lor, ēră de alte dăți petrec țile întregi fără de lucru. Cu cât paianginul se arată mai bărbat, cu cât țese mai mult și cu cât își face firele mai lungi, cu atât putem fi mai încredințați, că vom avea timp mai frumos. Decă paianginul face firele scurte și pēnza mică, apoi timpul frumos n'are să mai dureze mult. Când se gătesce de ploăia, țēsătorul nostru își părăsesce pēnza, se ascunde și nu mai face nimic. De se întâmplă, ca paianginul să-și spargă însuși de bună voia țēsătura, atunci ploăia va fi împreunată cu furtună. Mai bine se pot observa paianginii prin grădină și anume pe la ōrele 10 din țile. Cei bētrāni și flămānși merită cu mult mai mult credēmēt, decât cei tineri și prea sătuți. —

— *Sirup din must de pere.* Din perele mustoșe putem fabrica un sirup excelent, care se conservă timp îndelungat. Perele se culeg cu mâna, când sunt de tot cōpte. Ele se aședă rarî unele preste atele și se lasă așa în grămadă, până ce au început a se muia. Atunci le tăiem în dōue, le smulgem codițele și cojile din lăuntru, apoi le ferbem. După ce s'au-fert, ele se strecōră printr'o stofă subțire. Sucul, dimpreună cu părțile mai grōșe, se pun îndată într'o căldare și se ferb din nou, mestecându-se neîntrerupt. Îngroșându-se bine, se tōrnă apoi într'un vas mai mic, pe care-l punem pe cărbuni spre a continua cu ferberea. Când observăm, că sucul e destul de des și se ține la olată, îl tragem dela foc și-l băgăm în sticle sēu în borcane de pētră. Acest sirup se pōte întrebuința la diferite prăjituri, ca și lictarul de prune.